

PEPPELENSTEEG TE EDE
NATUURTOETS - FASE 2

GEMEENTE EDE

1 november 2005
110301/OF5/3L5/001101/LB

Goedgekeurd:

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Opzet van de Natuurtoets	5
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.1.1	Vogel- en Habitatrichtlijn	6
2.1.2	Natuurbeschermingswet	6
2.1.3	Het Natuurgebiedsplan	7
2.2	Soortbescherming	7
2.2.1	Vogel- en Habitatrichtlijn	7
2.2.2	Flora- en faunawet	7
3	Inventarisatie en soortbescherming	10
3.1	Algemene beschrijving van het plangebied	10
3.2	Bestaande gegevens	10
3.3	Veldwerk	11
3.3.1	Planten	11
3.3.2	Zoogdieren	11
3.3.3	Vogels	11
3.3.4	Reptielen en amfibieën	12
3.3.5	Ongewervelden	12
3.4	Voorkomen beschermde soorten	12
3.4.1	Planten	12
3.4.2	Zoogdieren	13
3.4.3	Vogels	14
3.4.4	Reptielen en amfibieën	15
3.4.5	Vissen	16
3.4.6	Ongewervelden	16
3.5	Leemten in de kennis	17
4	Effectbeoordeling	18
4.1	Mogelijke ontwikkelingen	18
4.1.1	Toekomstige situatie	19
4.2	Effecten van de herinrichting Peppelensteeg op de natuurwaarden	19
4.3	Effecten op beschermde soorten	19
4.3.1	Planten	19
4.3.2	Zoogdieren	19
4.3.3	Vogels	20
4.3.4	Reptielen en amfibieën	20
4.3.5	Vissen	20
4.3.6	Ongewervelden	20
4.3.7	Samenvatting effecten	21
4.4	Toetsing aan de Flora- en faunawet	21

5	Voorkomen van schade en juridische gevolgen	23
5.1	Voorkomen van schade aan natuurwaarden	23
5.2	Juridische gevolgen	23
6	Inpassen natuurwaarden	25
6.1	Flora	25
6.2	Houtwallen	25
6.3	Bermen	25
6.4	Waterpartijen	26
6.5	Recreatiedruk	26
7	Conclusies en aanbevelingen	27
7.1	Conclusies	27
7.2	Aanbevelingen	27
8	Geraadpleegde bronnen	28
Bijlage 1	Relevante wetteksten	30
Bijlage 2	Kaartmateriaal	32
Bijlage 3	Ecologisch protocol	33

HOOFDSTUK

1 Inleiding

1.1AANLEIDING

Het gebied Peppelensteeg ligt aan de westzijde van Ede, ten noorden van het spoor, tegen de wijk Veldhuizen. Door diverse ontwikkelingen in de directe omgeving van de Peppelensteeg is het gebied binnen de stad Ede komen te liggen. De inrichting van het gebied sluit niet aan bij de stedelijke behoefte. De gemeente Ede is bezig met het opstellen van een ruimtelijke visie voor het noordelijke gedeelte van de Peppelensteeg, waarin de inrichting en de functionaliteit van het gebied afgestemd worden op de stedelijke behoefte. In het zuidelijke deel van de Peppelensteeg blijft de bestaande inrichting gehandhaafd. De gemeente Ede is voornemens het bestemmingsplan van dit gebied te actualiseren.

Zowel voor het opstellen van de ontwikkelingsvisie voor het noordelijk deel van het plangebied als voor de actualisatie van het bestemmingsplan voor het zuidelijke deel is het noodzakelijk een goed beeld te hebben van de ecologische waarden in het gebied. In het onderliggende rapport is een analyse gemaakt van de ecologische kwaliteiten binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van bestaande gegevens en is veldwerk verricht om de gegevens aan te vullen en te actualiseren. Daarbij is in het bijzonder aandacht besteed aan beschermde en zeldzame soorten en de consequenties van de ontwikkelingsvisie en de actualisatie van het bestemmingsplan voor deze soorten in relatie tot natuur wet- en regelgeving.

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Flora- en faunawet is de initiatiefnemer van een ruimtelijke ingreep verplicht na te gaan of in het kader van de ingreep handelingen plaatsvinden die strijdig zijn met de bepalingen in de Flora- en faunawet. Bij het verlenen van goedkeuring aan een bestemmingsplanwijziging dient uitzicht te bestaan op het verkrijgen van een eventueel benodigde ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Wanneer op (inter)nationaal bedreigde soorten effecten optreden moet onderzocht worden of er alternatieven voor de ingreep mogelijk zijn. Voor bepaalde soorten kan onder voorwaarden ontheffing verkregen worden voor handelingen die strijdig zijn met de Flora- en faunawet. Voor het verkrijgen van ontheffing kan het noodzakelijk zijn om mitigerende en compenserende maatregelen op te nemen in het ontwerp.

Naast de Flora- en faunawet kunnen beleidslijnen en richtlijnen ten aanzien van de bescherming van gebieden belemmeringen opleveren of randvoorwaarden stellen aan het voornemen. De voorgenomen ontwikkeling is getoetst aan het gebiedsbeschermende beleid zoals dit is vastgelegd in het Streekplan en de Natuurgebiedplannen van de provincie Gelderland. Naar aanleiding van de effecten op beschermde gebieden kan het noodzakelijk zijn om mitigerende en compenserende maatregelen te nemen.

1.2

OPZET VAN DE NATUURTOETS

De analyse van de ecologische waarden richt zich op de beantwoording van de vraag of algemene verbodsbepalingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn en Flora- en faunawet overtreden (dreigen te) worden en welke noodzakelijke maatregelen of procedurele stappen hieruit volgen. Dit onderzoek bestaat uit de volgende stappen:

1. Wettelijk en beleidsmatig kader:

- § Samenvatten en interpreteren van de voor het plangebied relevante passages in het ruimtelijk beleid en in de wetgeving.
- § Bepalen van de eventuele beschermingsstatus van (delen van) het plangebied in het kader van de Vogel- en Habitatrichtlijn en Natuurbeschermingswet.

2. Inventarisatie:

- § Verzamelen en beoordelen van bestaande gegevens over het voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied.
- § Veldbezoek ten behoeve van een habitatgeschiktheidsbeoordeling.
- § Veldinventarisaties van beschermde of zeldzame insecten, zoogdieren, plantensoorten, broedvogels, reptielen en amfibieën.
- § Beschrijven van het voorkomen van (leefgebieden van) beschermde soorten in en nabij het plangebied.

3. Beoordeling

- § Beoordelen van de invloeden van de herinrichting van het gebied op de omgeving.
- § Beoordelen van de kwetsbaarheid van de in het plangebied en in de omgeving voorkomende beschermde soorten en hun leefgebieden.
- § Beoordelen van het belang van het plangebied als leefgebied voor Bijlage I soorten (Vogelrichtlijn) of Bijlage IV soorten (Habitatrichtlijn) en de beschermingsstatus van het plangebied op grond van het voorkomen van deze soorten (eventuele aanwijzing als Speciale Beschermingszone in het kader van Vogel- en Habitatrichtlijn).
- § Beoordelen van de effecten van het project op de leefgebieden van beschermde soorten.
- § Uitwerken van de consequenties van geconstateerde effecten in relatie tot de in de wet opgenomen eisen.

4. Mitigatie en compensatie

Indien blijkt dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van populaties van beschermde soorten dienen maatregelen getroffen te worden om:

- § effecten te beperken door betere inpassing of vermindering van negatieve invloeden (mitigatie);
- § ontwikkeling van nieuw leefgebied voor de betreffende soorten (compensatie).

5. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van bovenstaand onderzoek conclusies trekken en aanbevelingen doen voor planuitwerking. Naast aanbevelingen van juridische aard worden ook aanbevelingen gedaan voor behoud, versterking en ontwikkeling van de natuurwaarden in het plangebied.

HOOFDSTUK

2 Wettelijk kader

2.1 GEBIEDSBESCHERMING2.1.1 VOGEL- EN HABITATRICHTLIJN

De Europese Unie heeft twee richtlijnen vastgesteld die zorgdragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'.

Het hoofddoel van de Vogelrichtlijn is het instandhouden van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europees grondgebied van de Lidstaten. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is.

De Habitatrichtlijn kent evenals de Vogelrichtlijn twee beschermingsdoelen:

1. de bescherming van gebieden waarin belangrijke habitats en soorten voorkomen;
2. de bescherming van zeldzame en bedreigde planten- en diersoorten.

Alle lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht de Vogel- en Habitatrichtlijn uit te voeren. De lidstaten moeten de bepalingen uit de richtlijn op nauwkeurige wijze omzetten ('implementeren') in bindende nationale regelgeving. De rijksoverheid doet dit momenteel in de vorm van nieuwe wetgeving: de Flora- en faunawet en de (herziene) Natuurbeschermingswet.

In het plangebied noch in de omgeving van het plangebied liggen gebieden die vallen onder de Vogel- of Habitatrichtlijn.

In Nederland is de vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn vereiste bescherming van soorten overgenomen in de Flora- en faunawet, zie paragraaf 2.2.

2.1.2 NATUURBESCHERMINGSWET

De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt gebieden met bijzondere natuurwaarden. Ontwikkelingen in het beschermde gebied moeten getoetst worden aan effecten op de beschermde natuurwaarden. Deze wet kent een externe werking; ontwikkelingen buiten het beschermde gebied, waarvan verwacht kan worden dat deze een significante invloed hebben op de beschermde natuurwaarden, moeten eveneens getoetst worden op effecten op de natuurwaarden in het gebied.

Er liggen geen Natuurbeschermingswetgebieden in (de omgeving van) het plangebied.

2.1.3 HET NATUURGEBIEDSPLAN

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is begrensd op perceelsniveau in de natuurgebiedsplannen. Hierin zijn tevens de natuurdoeltypen weergegeven die richtinggevend zijn voor het beheer.

Binnen het plangebied liggen geen onderdelen van de EHS.

2.2 SOORTBESCHERMING

2.2.1 VOGEL- EN HABITATRICHTLIJN

Naast een gebiedsbeschermende werking kennen de Vogel- en Habitatrichtlijn een aantal soortbeschermende bepalingen. De soortbeschermende werking van de Vogel- en Habitatrichtlijn is volledig opgenomen in de Flora- en faunawet.

2.2.2 FLORA- EN FAUNAWET

Sinds 1 april 2002 regelt de Flora- en faunawet de bescherming van in het wild voorkomende inheemse planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen, zijn opgenomen in bijlage 1.

Mogelijkheid voor vrijstellingen en ontheffingen

Bij ruimtelijke plannen met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen, of de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling of is het mogelijk van de minister van LNV ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen drie groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen sluiten aan bij de indeling in tabellen van de AMvB Flora- en faunawet.

Groep 1: Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt (Tabel 1 AMvB).

Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft ook voor deze soorten de zorgplicht van kracht.

Groep 2: Overige soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer volgens een gedragscode gewerkt wordt (Tabel 2 AmvB; vogels).

Voor een aantal soorten geldt een vrijstelling mits volgens een door het ministerie goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Wanneer een dergelijke gedragscode (nog) niet beschikbaar is, kan een ontheffing worden aangevraagd. Deze kan worden verleend indien de beoogde ruimtelijke ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort(en). Eventueel moeten hiertoe mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden. Voor vogels geldt echter een uitgebreide toets voor een ontheffing (zie onder groep 3).

Groep 3: Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten en in AMvB aanvullend aangewezen soorten (streng beschermde soorten) (Tabel 3 AMvB).

Voor soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor de door het ministerie van LNV per algemene maatregel van bestuur nog aanvullend aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Een ontheffing kan alleen worden verleend wanneer:

- § er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- § er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten;
- § er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort(en).

Plicht om vooraf te toetsen

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- § Welke beschermde dieren en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- § Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- § Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- § Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd moeten worden of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten vermindert of opgeheven wordt?
- § Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?
- § Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen, en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

De Flora- en faunawet en andere procedures

De toets van een ruimtelijk project aan de Flora- en faunawet, en de daaruit eventueel volgende ontheffingverlening, is een zelfstandige procedure. De bestemming van een terrein, of de verlening van vergunningen (bijvoorbeeld een bouwvergunning) laat onverlet dat een dergelijk plan in overeenstemming moet zijn met de Flora- en faunawet om tot uitvoering gebracht te mogen worden.

In toenemende mate zal het bevoegd gezag de Flora- en faunawet betrekken in haar besluitvorming vanuit andere procedures. Zo is er een koppeling tot stand gebracht tussen de Tracéwet en de Flora- en faunawet. De provincie beoordeelt bij de toetsing van bestemmingsplannen of de gewenste bestemmingen gerealiseerd kunnen worden in overeenstemming met de Flora- en faunawet. Wanneer hierover onvoldoende zekerheid bestaat, kan goedkeuring aan een bestemmingsplan worden onthouden. Gemeenten betrekken de Flora- en faunawet regelmatig bij de beoordeling van vergunningaanvragen met een mogelijke impact op natuurwaarden.

De natuurtoets voor Peppelensteeg geeft het bevoegd gezag de informatie over de gevolgen van het plan voor beschermde soorten planten en dieren, die zij nodig heeft om diverse besluiten te kunnen nemen:

1. de toetsing van het bestemmingsplan door de provincie. Hiervoor moet aangetoond zijn dat de beoogde bestemming niet leidt tot strijdigheden met de bepalingen in de Flora- en faunawet (m.a.w. er mag geen onrealiseerbare bestemming aan het gebied gegeven worden);
2. de eventuele verlening van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet door de minister van LNV. In het geval dat een ontheffing aangevraagd moet worden, geeft de natuurtoets de benodigde onderbouwing ten aanzien van de criteria op grond waarvan ontheffing verleend kan worden;
3. het aantonen van zorgvuldig handelen ten aanzien van beschermde dieren en planten bij de realisatie van het bestemmingsplan, in het geval van inspectie door (bijvoorbeeld) de Algemene Inspectie Dienst (AID) van het ministerie van LNV, of bij beroepen- en bezwarenprocedures door omwonenden en belanghebbenden.

HOOFDSTUK 3 Inventarisatie en soortbescherming

3.1

ALGEMENE BESCHRIJVING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden (zie bijlage 2). Het Peppelensteeg I bestaat uit enkele weilandjes en akkers, een rioolwaterzuiveringsinstallatie, volkstuinten en bos-aanplant. Het gedeelte ten noorden van de RWZI bestaat uit weilandjes en akkers, omgrensd door bomen. Tussen de RWZI en het spoor ligt het Kees van Lohuizenpark. Het Kees van Lohuizenpark is een particulier terrein van ongeveer 3 hectare op het terrein van de rioolwaterzuivering. Het is ingericht als een gebiedje waar de natuur de kans krijgt zich te ontwikkelen. Het doel van deze inrichting is de bezoekers van de RWZI te tonen dat de activiteiten van het waterschap verder gaan dan techniek alleen.

Peppelensteeg II bestaat grotendeels uit sportvelden en tennisbanen. Daarnaast bevinden zich in dit gebied een aantal gebouwen, met name scholen en sportvoorzieningen (zwembad, sporthal). Langs de wegen staan bomenrijen en langs het spoor liggen een aantal overhoekjes zonder duidelijke functie.

3.2

BESTAANDE GEGEVENS

Bij het beschrijven van de natuurwaarden is in eerste instantie gebruik gemaakt van de volgende gegevensbronnen:

- § Kees van Lohuizenpark op de RWZI Ede in 2001, Een inventarisatie van Natuurwaarden, KNNV afd. Wageningen en omgeving in samenwerking met Waterschap Vallei en Eem, Leusden, maart 2002;
- § Groeninventarisatie Peppelensteeg totaal, gemeente Ede, Ede, juni 2002;
- § Wettelijk beschermde planten en dieren in Veldhuizen langs de N224, Ecologisch adviesbureau STL, Nijmegen, oktober 2002;
- § Wettelijk beschermde soorten planten en dieren in Kernhem vlek B; Ecologisch adviesbureau STL, Nijmegen december 2002;
- § Inventarisatie vleermuizen op het landgoed Kernhem, H. Huitema, juni 1997;
- § Inrichtingsvisie Peppelensteeg; toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens. Rapport 2003.213. Beringen, R., 2003, Stichting FLORON, Leiden;
- § Peppelensteeg. Levering vogel gegevens. SOVON rapport 2003. GA 2003-224. Eekelder, P. 2003. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen;
- § Peppelensteeg, korte toelichting zoogdier gegevens, 2003, Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.

De beschikbare bronnen geven een beperkt beeld van de in het gebied voorkomende beschermde dieren en planten. De meeste bronnen betreffen gebieden buiten Peppelensteeg (Kernhem, ISEV) of alleen specifieke deelgebieden (Kees van Lohuizenpark). Gegevens over planten, vogels en zoogdieren verkregen van het Natuurloket zijn niet gebiedsdekkend.

3.3

VELDWERK

Om de bestaande gegevens aan te vullen en te actualiseren is in 2004 aanvullend veldwerk verricht voor de soortgroepen planten, vogels en reptielen en amfibieën. In de zomer van 2005 heeft aanvullend veldwerk plaatsgevonden voor dagvlinders en libellen (17 juli 2005) en voor vleermuizen (16 en 25 augustus 2005).

3.3.1

PLANTEN

Het gehele plangebied is geïnventariseerd op vaatplanten. Alleen enkele sterk door mensen beïnvloede terreinen zijn niet bezocht. Dit is onder andere het terrein van de rioolwater-zuivering. Gegevens van dit gebied zijn echter beschikbaar in de rapportage over het Kees van Lohuizenpark.

Tijdens vier veldbezoeken zijn alle voorkomende soorten genoteerd op een streeplijst. Van beschermde en bedreigde soorten zijn detailgegevens betreffende de groeiplaats verzameld. Dit zijn met name de coördinaten van de groeiplaats, het aantal exemplaren en het landschapselement waarin de soort is aangetroffen.

3.3.2

ZOOGDIEREN

Er zijn in totaal twee bezoeken afgelegd, één vond plaats op 16 augustus en het tweede op 25 augustus. Het eerste bezoek was oriënterend van aard om een inschatting te maken van de populatie vleermuizen, determinatie van de soorten en een schatting te maken van het aantal potentiële verblijven van vleermuizen. Daar er echter weinig tot geen vleermuizen aanwezig waren op 16 augustus, werd het niet noodzakelijk bevonden om 's ochtends vroeg naar eventueel aanwezige (kraam)kolonies te zoeken. Het onderzochte gebied is vele malen met de fiets doorkruist om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de aanwezige vleermuizen en hun landschapsgebruik. Er is gebruik gemaakt van batdetectors, te weten de D100 en de D240x. Ook is er opname apparatuur meegenomen; daarvan hoefde echter geen gebruik gemaakt te worden. Alle soorten zijn op grond van kennis en ervaring gedetermineerd en er zijn geen 'onbekende' soorten waargenomen. Tevens zijn alle overige zoogdieren, voor zover mogelijk, ook gedetermineerd en opgeschreven.

3.3.3

VOGELS

Voor het inventariseren van broedvogels zijn vijf veldbezoeken aan het terrein gebracht. Vier hiervan hebben plaatsgevonden in de ochtenduren. Er is één nachtelijk bezoek gebracht voor het inventariseren van uilen en andere nachtactieve vogels.

3.3.4 REPTIELEN EN AMFIBIEËN

Er hebben zowel voor reptielen als voor amfibieën drie inventarisatieronden plaatsgevonden. Voor amfibieën zijn tien monsterpunten in de aanwezige wateren uitgezet. Deze punten zijn tijdens elk bezoek met een schepnet bemonsterd. Ook zijn bermen en ruigtes afgezocht naar amfibieën.

Voor reptielen werden tijdens elk bezoek alle mogelijk geschikte locaties afgezocht en werd onder hout, stenen, planken en ander afvalmateriaal gekeken of er zich verschuilende reptielen bevonden. De bezoeken vonden plaats onder voor reptielen geschikte weersomstandigheden op droge, zonnige dagen of dagen met voldoende zonnige periodes.

3.3.5 ONGEWERVELDEN

In de zomer van 2005 is het gehele plangebied door de Vlinderstichting onderzocht op het voorkomen van libellen en dagvlinders.

3.4 VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN

Van alle relevante soortgroepen is een beschrijving gegeven van het voorkomen in en nabij het plangebied. Tevens is de status met betrekking tot de wettelijke bescherming aangegeven. Daarbij is aangegeven of soorten op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, en daarmee een relatief strenge beschermingsstatus hebben.

Bij vogels zijn alleen de soorten van de Rode lijst en van bijlage I van de Vogelrichtlijn weergegeven. Alle vogels zijn beschermd en voor verboden handelingen ten aanzien van vogels kan geen ontheffing verkregen worden.

In de beschrijving is aangegeven of soorten op de Rode lijst van bedreigde of kwetsbare planten en dieren voorkomen. Ofschoon aan het voorkomen van een soort op deze Rode lijst alléén geen wettelijke consequenties verbonden zijn, wordt in deze natuurtoets wel rekening gehouden met zeldzame soorten. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zorgplicht van de Flora- en faunawet (artikel 2).

Bij het beschrijven van de in het plangebied voorkomende beschermde en zeldzame soorten is onderscheid gemaakt tussen Peppelensteeg I en Peppelensteeg II.

3.4.1 PLANTEN

De gegevens die beschikbaar zijn via het natuurloket zijn vanwege de schaal niet relevant voor dit project.

In het Kees van Lohuizenpark zijn de periode 1998 tot 2001 acht beschermde soorten waargenomen. Daarnaast zijn in het park zeven soorten aangetroffen die niet beschermd zijn, maar wel op de Rode lijst staan. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een deel van het park in 1995 is ingezaaid met een bloemenrijk wilde bloemenmengsel. Hierin zaten onder anderen de beschermde soorten Rapunzelklokje, Steenanjer en Wilde marjolein.

Tabel 3.1 geeft een overzicht van beschermde en zeldzame plantensoorten in Peppelensteeg I en II. Hierin zijn de gegevens van het Kees van Lohuizenpark en de recente veldgegevens verwerkt.

Tabel 3.1

Beschermde of zeldzame
plantensoorten per deelgebied.

Soort	Flora- en faunawet	Rode lijst
Peppelensteeg I		
Akkerklokje	x	-
Beemdkroon	-	x
Bevertjes	-	x
Bolderik	-	x
Brede wespenorchis	x	-
Duifkruid	-	x
Gele kornoelje *	-	x
Gevlekte rietorchis	x	-
Gewone agrimonie	-	x
Gulden sleutelbloem	x	x
Grasklokje *?	x	-
Grote centaurie *	-	x
Grote kaardenbol	x	-
Hartgespan	-	x
Kleine pimperl	-	x
Korenbloem *	-	x
Mispel *	-	x
Nachtsilene	-	x
Prachtklokje *	x	x
Rapunzelklokje *	x	x
Rode kamperfoelie *	-	x
Ruig klokje *	x	-
Steenanjer *	x	x
Veldsalie *	x	-
Weideklokje	x	x
Wilde akelei *	-	x
Wilde marjolein *	x	-
Wondklaver	-	x
Peppelensteeg II		
Beemdkroon	-	x
Brede wespenorchis	x	-
Grasklokje *?	x	-
Grote centaurie *	-	x
Hartgespan	-	x
Kleine maagdenpalm *	x	-
Ruig klokje *	x	x
Steenanjer *	x	x
Veldsalie *	x	-

* soorten die naar alle waarschijnlijkheid oorspronkelijk zijn ingezaaid dan wel verwilderd.

3.4.2

ZOOGDIEREN

Vleermuizen

In Peppelensteeg I zijn foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn geen indicaties voor verblijfplaatsen van vleermuizen in dit deelgebied. In Peppelensteeg II is Gewone dwergvleermuis foeragerend en baltzend waargenomen. Mogelijk wordt het gebouw van het zwembad in augustus / september gebruikt als paarverblijf.

Overige zoogdieren

Er zijn uit bestaande gegevens drie losse waarnemingen van egel, bruine rat en haas bekend. Tijdens het veldwerk is Egel en Konijn waargenomen. Naar verwachting komen naast deze soorten een aantal algemeen voorkomende soorten zoogdieren voor, zoals diverse soorten muizen en spitsmuizen, Mol, Konijn, kleine marterachtigen en mogelijk Vos.

Tabel 3.2

Zoogdieren die mogelijk in het plangebied voorkomen.

Soort	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn IV	Rode lijst
Bruine rat			
Egel	x		
Gewone dwergvleermuis	x	x	
Haas	x		
Konijn	x		
Mol	x		
(Spits)muizen	x		

3.4.3

VOGELS

Uit de bestaande gegevens blijkt dat kerkuil mogelijk in de omgeving van het plangebied voor kwam. Met de aanleg van de A30 is het gebied voor deze soort echter aanzienlijk minder aantrekkelijk geworden. Net buiten het plangebied in een bosje ten noorden van de N224 bevindt zich een roekenkolonie.

Tijdens het veldwerk zijn onderstaande soorten waargenomen.

Tabel 3.3

Broedvogels binnen het plangebied

Soort	Deelgebied	Flora- en faunawet	Rode lijst
Boomkruiper	I	x	
Ekster	I + II	x	
Fazant	I	x	
Fitis	II	x	
Gaai	I	x	
Grasmus	I	x	
Groenling	II	x	
Grote bonte specht	I	x	
Heggenmus	I + II	x	
Holenduif	I	x	
Houtduif	I + II	x	
Huisemus	I + II	x	
Kauw	I	x	
Kievit	I	x	
Kleine karekiet	I	x	
Koolmees	I + II	x	
Meerkoet	I + II	x	
Merel	I + II	x	
Patrijs	I	x	x
Pimpelmees	I + II	x	
Putter	I	x	
Ringmus	I	x	
Roodborst	I + II	x	
Spotvogel	I	x	
Spreeuw	I	x	
Staartmees	I	x	
Tijftjaf	I + II	x	

Soort	Deelgebied	Flora- en faunawet	Rode lijst
Tuinfluitier	I + II	x	
Turkse tortel	I + II	x	
Vink	I + II	x	
Waterhoen	I	x	
Wilde eend	I + II	x	
Winterkoning	I + II	x	
Witte kwikstaart	II	x	
Zanglijster	I	x	
Zwarte Kraai	I	x	
Zwartkop	I + II	x	

Figuur 3.1

Verspreiding Rode Lijst
broedvogels in het plangebied



3.4.4

REPTIELEN EN AMFIBIEËN

Bestaande gegevens over reptielen en amfibieën ontbreken volledig.

Er zijn in het plangebied geen reptielen gevonden. Tijdens het veldwerk zijn drie soorten algemene amfibieën aangetroffen. Bruine kikker en gewone pad planten zich voort in het plangebied. De voortplantingswateren (sloten, vaarten en een bospoel) zijn echter niet optimaal. Enkele wateren bevatten vis, kleine slootjes vallen vroegtijdig droog, in de bospoel is veel verstoring en andere wateren liggen zo diep dat er weinig zonlichtinval is. Er zijn weinig exemplaren van de groene kikker gevangen en voortplanting van deze soort kon in de Peppelensteeg niet worden aangetoond.

Tabel 3.4

Amfibieën in het plangebied

Soort	Flora- en faunawet	Rode lijst
Peppelensteeg I		
Bruine kikker	x	
Gewone pad	x	
Groene kikker	x	
Peppelensteeg II		
Bruine kikker	x	
Gewone pad	x	

3.4.5

VISSEN

Er zijn geen beschermde of zeldzame soorten vissen te verwachten in zowel Peppelensteeg I als II.

Naar deze soortgroep is dan ook geen aanvullend veldwerk verricht.

3.4.6

ONGEWERVELDEN

Er zijn gegevens over het voorkomen van beschermde of zeldzame soorten ongewervelden beschikbaar voor het Kees van Lohuizenpark. Hier is onderzoek gedaan naar dagvlinders, libellen en overige insecten. Hierbij zijn twee soorten dagvlinders van de Rode lijst aangetroffen, namelijk bruin blauwtje en sleedoornpage. De overige in het park aangetroffen soorten dagvlinders, libellen en andere insecten zijn alle niet beschermd of bedreigd.

De berm van de Koekeltse boslaan, die door Peppelensteeg I en II loopt, is met 31 voorkomende soorten een uiterst geschikte berm voor wilde bijen. Er komen twee Rode lijst soorten voor. Uit de categorie kwetsbaar komt de *Andrena tibialis* (Grijze rimpelrug) voor, uit de categorie bedreigd de *Nomada fulvicornis* (Roodsprietwespbij). De geschiktheid voor wilde bijen is volledig toe te schrijven aan het feit dat deze berm met heischrale grond is aangelegd, dat er soorten zijn geïntroduceerd en dat er op de juiste wijze wordt beheerd (Koster, 2000).

Tijdens de aanvullende veldinventarisatie zijn zeven soorten libellen en zeventien soorten dagvlinders in het studiegebied waargenomen, een redelijk aantal voor een gebied van deze grootte. Onder de waargenomen soorten bevinden zich geen Rode lijstsoorten. Tevens heeft geen van de aangetroffen soorten een wettelijk beschermde status. Een aantal soorten dagvlinders kan worden aangemerkt als kenmerkend voor gevarieerd bloemrijk grasland en ruigten. Het gaat hierbij om Bruin zandoogje, Koevinkje, Bruin blauwtje en Zwartsprietdikkopje. Het voorkomen van deze soorten lijkt voornamelijk ook samen te hangen met de bloemrijke (ingezaaide) bermen en het ter plaatse gevoerde extensieve maaibeheer. Het enige exemplaar van Eikenpage dat langs de spoorlijn is waargenomen kan duiden op een populatie in de nabije omgeving. De soort is kenmerkend voor de overgangen met (jonge) eikjes. Tevens leek het biotoop geschikt voor de Bruine eikenpage.

Tabel 3.5

Beschermde en bedreigde
soorten insecten

Soort	Flora- en faunawet	Habitatrichtlijn	Rode lijst
Peppelensteeg I			
Bruin blauwtje	-	-	x
Sleedoornpage	-	-	x
Grijze rimpelrug (<i>Andrena tibialis</i>)	-	-	x
Roodsprietwespbij (<i>Nomada fulvicornis</i>)	-	-	x

Op basis van de algemene kenmerken van het overige deel van het plangebied zijn er geen beschermde of zeldzame soorten ongewervelden in het plangebied te verwachten.

3.5

LEEMTEN IN DE KENNIS

Voor dit rapport is gebruik gemaakt van bestaande gegevens en actuele veldinventarisaties. Gezamenlijk geven deze gegevens een compleet beeld van de actuele natuurwaarden van het gebied en specifiek van de verspreiding van beschermde en bedreigde soorten.

HOOFDSTUK

4 Effectbeoordeling

In Peppelensteeg I vindt een herinrichting plaats waarvan de mogelijke effecten op de natuurwaarden in dit hoofdstuk beoordeeld zijn. In Peppelensteeg II blijven de bestaande functies grotendeels gehandhaafd. De gemeente Ede wil het bestemmingsplan van het gebied actualiseren en daarbij de ecologische kwaliteiten van het gebied beschermen. Het beoordelen van effecten is voor dit deelgebied niet aan de orde. Dit hoofdstuk heeft dan ook uitsluitend betrekking op Peppelensteeg I.

4.1

MOGELIJKE ONTWIKKELINGEN

In het kader van het Bestemmingsplan wordt uitgegaan van voortzetting van het huidige geluidsverstoringsniveau. Eventuele ontwikkeling op het gebied van de spoorlijn vallen buiten de Bestemmingsplannen. De aangetroffen avifauna heeft zich blijkbaar aangepast aan de huidige geluidsbelasting. Op dit vlak zijn derhalve geen effecten te verwachten.

In de Ruimtelijke visie 2002 is een aantal ontwikkelingsvarianten voor de Peppelensteeg Noord weergegeven. De globale inrichting van het gebied is in deze varianten hetzelfde. In het noordwesten van het plangebied wordt een aanzienlijke oppervlakte open water gecreëerd. Diagonaal van de noordwesthoek van het plangebied naar de noordoosthoek van het Veldhuizerbos komt een recreatieve fietsroute te liggen. Langs de noordzijde van het plangebied worden op beperkte schaal enkele woningen gerealiseerd. Een markant gebouw in de noordwesthoek moet als entree voor Ede fungeren. In het noordelijk deel komt een open terrein dat geschikt zal zijn voor het houden van evenementen. In het zuidoostelijk deel van het plangebied vindt een uitbreiding van de sportvelden plaats ten koste van een deel van de volkstuinten. Het Kees van Lohuizenpark blijft in alle inrichtingsvarianten gehandhaafd. Daarnaast blijven een aantal groenstructuren, waaronder het Veldhuizerbos grotendeels gehandhaafd. Het is naar alle waarschijnlijkheid niet mogelijk het hele Veldhuizerbos te handhaven.

Verschillen tussen de inrichtingsvarianten

De belangrijkste verschillen tussen de inrichtingsvarianten zijn:

- § de grootte van de oppervlakte open water;
- § in één variant doorsnijdt het recreatieve fietspad het Veldhuizerbos.

4.1.1 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De toekomstige situatie biedt mogelijkheden om bestaande natuurwaarden te behouden en te versterken. De aanleg van open water biedt mogelijkheden voor de ontwikkeling van vochtige biotopen met de daarbij behorende flora en fauna. Recreatief gebruik kan botsen met het ontwikkelen van natuurwaarden. Door de zonering van natuur en recreatie op elkaar af te stemmen kunnen beide functies elkaar versterken.

4.2 EFFECTEN VAN DE HERINRICHTING PEPPELENSTEEG OP DE NATUURWAARDEN

De effecten van de herinrichting zijn door het ontbreken van een definitief inrichtingsplan slechts globaal aan te geven.

Duidelijk is in ieder geval dat het karakter van met name het noordelijk deel van Peppelensteeg I gaat veranderen. De hoofdfunctie van het gebied wordt stedelijk recreatief. Voor de aanleg van een grote waterpartij zal een aantal houtwallen (deels) verdwijnen. Ook verdwijnt een deel van het landbouwgebied.

Door de aanleg van een fietspad wordt het gebied doorsneden en verdwijnen mogelijk stukken houtwal en een klein deel van het Veldhuizerbos.

In het zuiden van Peppelensteeg I worden de sportvelden uitgebreid ten koste van de volkstuinten. Uitgangspunt is hierbij dat de aanwezige houtwal gespaard blijft.

4.3 EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

4.3.1 PLANTEN

Het Kees van Lohuizenpark en het grootste deel van het Veldhuizerbos blijven gehandhaafd. Enkele (delen van) houtwallen en perceelsranden verdwijnen voor aanleg van de waterpartij, het fietspad en woningbouw. De sportvelden in het zuiden van het plangebied worden uitgebreid ten kosten van de volkstuinten.

Natuurlijke groeiplaatsen van grote kaardenbol (nabij het volkstuintencomplex) en brede wespenorchis (langs de vijders ten zuidwesten van de wijk Veldhuizen) verdwijnen mogelijk door de herinrichting. Standplaatsen van grasklokje dreigen ook aangetast te worden. Deze soort is waarschijnlijk oorspronkelijk ingezaaid, maar mogelijk zijn enkele groeiplaatsen oorspronkelijk wild.

De Rode lijstsoorten beemdtkroon, hartgespan en nachtsilene verdwijnen mogelijk wanneer de sportvelden uitgebreid worden op de plaats van het volkstuintencomplex.

De overige soorten beschermde en bedreigde of zeldzame planten groeien niet op plaatsen waar ingrepen gepland zijn. Effecten op deze soorten zijn bij de herinrichting daarom niet te verwachten.

4.3.2 ZOOGDIEREN

Vleermuizen

Vaste rust- of verblijfplaatsen van boombewonende soorten worden niet aangetast. De enige (mogelijke) verblijfplaats van Gewone dwergvleermuis ligt in deelgebied II. Hier blijven de huidige functies gehandhaafd. Wanneer het gebouw van het zwembad in tact blijft, is hier geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet.

Het is mogelijk dat vaste vliegroutes onderbroken worden door het verwijderen van delen van houtwallen, wat niet direct strijdig is met de Flora- en faunawet, maar de populatie wel negatief kan beïnvloeden. Het plan kan echter ook positieve effecten voor vleermuizen hebben door de realisatie van nieuwe foerageergebieden en de aanleg van nieuwe landschapselementen die als vliegroute gebruikt kunnen worden.

Overige zoogdieren

Inrichtingswerkzaamheden kunnen leiden tot het doden van algemeen voorkomende soorten kleine zoogdieren en het aantasten van vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten. Na inrichting zal het plangebied in dezelfde mate geschikt zijn voor zoogdieren.

4.3.3

VOGELS

Wanneer het kappen van bomen en het verwijderen van vegetatie in het broedseizoen plaatsvindt leidt dit tot het verstoren van broedvogels. Voor de grondbroeders kievit en patrijs, die in het noordelijke open gebied voorkomen, geldt dat het bouwrijp maken of vergraven van het gebied in het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring.

Wanneer woningbouw, een fietspad en een waterpartij gerealiseerd worden in het noordelijke open gebied zal het gebied blijvend ongeschikt kunnen worden voor kievit en patrijs. Dit zal met name het geval zijn wanneer de recreatiedruk in dit gebied gaat toenemen.

4.3.4

REPTIELEN EN AMFIBIEËN

Grote effecten op de amfibieënpopulatie in het gebied zijn niet te verwachten. Ten eerste blijft het grootste deel van de wateren waarschijnlijk in stand. Ten tweede zijn de voortplantingswateren in de huidige situatie niet optimaal. Bij de plannen kan het gebied beter worden ingericht voor amfibieën.

Wanneer werkzaamheden aan wateren uitgevoerd worden kan dit leiden tot het incidenteel doden van overwinterende amfibieën. In het voorjaar kunnen werkzaamheden aan sloten eveneens leiden tot het doden van amfibieën. Na de herinrichting is het plangebied in dezelfde mate geschikt voor amfibieën als in de huidige situatie, of neemt de geschiktheid toe.

4.3.5

VISSEN

Effecten van enige betekenis op vissoorten zijn niet te verwachten. Beschermde of zeldzame soorten vissen komen niet voor in het plangebied.

4.3.6

ONGEWERVELDEN

Op ongewervelden zijn geen negatieve effecten te verwachten. Indien het extensieve maaibeheer van met name de bestaande en nieuwe bermen doorgezet wordt, biedt dit goede mogelijkheden voor vlindersoorten van bloemrijk grasland en ruigten en de vele soorten (bedreigde) wilde bijen.

4.3.7

SAMENVATTING EFFECTEN

Tabel 4.1

Mogelijke effecten
herinrichting op beschermde
en zeldzame of bedreigde
soorten

Soort	Effect
Planten	
Beemdkroon Brede wespenorchis Grasklokje Grote kaardenbol Hartgespan Nachtsilene	Standplaatsen verdwijnen
Zoogdieren	
Gewone dwergvleermuis	Delen van vliegroutes en foerageergebieden verdwijnen mogelijk, en er ontstaan mogelijk nieuwe vliegroutes en foerageergebieden
Egel Haas Konijn Mol (Spits)muizen	Vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord Individuele dieren worden onopzettelijk gedood
Broedvogels	
Alle voorkomende broedvogels	Vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord bij het verwijderen van beplanting Kwaliteitsverlies door verstoring door geluid
Patrijs Kievit	Geschikt biotoop gaat verloren
Amfibieën	
Bruine kikker Gewone pad Groene kikker	Vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord Individuele dieren worden onopzettelijk gedood

4.4

TOETSING AAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Volgens de algemene verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 12) is het verboden beschermde planten te beschadigen of van hun groeiplaats te verwijderen. Voor dieren geldt dat het onder andere verboden is dieren te doden, verwonden en opzettelijk te verontrusten. Nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren mogen niet worden beschadigd, vernield, weggenomen of verstoord.

Afgezet tegen deze verbodsbepalingen zijn de volgende van de in paragraaf 4.3 genoemde gevolgen voor beschermde planten en dieren strijdig met de Flora- en faunawet:

- § beschadigen van groeiplaatsen van beschermde planten tijdens de realisatiefase;
- § doden van algemeen voorkomende soorten kleine zoogdieren tijdens de realisatiefase;
- § aantasten van vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen en algemeen voorkomende soorten kleine zoogdieren tijdens de realisatiefase;
- § mogelijk verstoren van broedende vogels wanneer het kappen van bos en het verwijderen van de vegetatie binnen het broedseizoen plaatsvindt;
- § mogelijk doden van enkele exemplaren van amfibieën en mogelijk verstoren van geschikt voortplantingshabitat.

Tabel 4.2

Beschermde soorten waarvoor
de Flora- en faunawet van
toepassing is

Soort	Relevante verbodsbepalingen	Mogelijke overtreding
Planten		
Brede wespenorchis Grasklokje Grote kaardenbol	Art. 8	Vernielen, beschadigen, onwortelen
Zoogdieren		
Egel Haas Konijn Mol (Spits)muizen	Art. 9, art. 10, art. 11	Doden of verwonden, verstoren, verblijfplaats beschadigen
Broedvogels		
Alle voorkomende broedvogels	Art. 11	Verblijfplaats beschadigen
Amfibieën		
Bruine kikker Gewone pad Groene kikker	Art. 9, art. 10, art. 11	Doden of verwonden, verstoren, verblijfplaats beschadigen

HOOFDSTUK 5 Voorkomen van schade en juridische gevolgen

Dit hoofdstuk heeft uitsluitend betrekking op Peppelensteeg I.

5.1

VOORKOMEN VAN SCHADE AAN NATUURWAARDEN

Schade aan de natuurwaarden dient waar mogelijk voorkomen te worden vanuit de algemene zorgplicht die is opgenomen in de Flora- en faunawet. Hieronder worden de mogelijkheden om schade aan de natuurwaarden in het plangebied te voorkomen beschreven. In het Ecologisch protocol (Bijlage 3) worden deze punten op uitvoeringsniveau uitgewerkt. Door bij realisatie van de plannen de richtlijnen uit het protocol na te leven, wordt voldaan aan de zorgplicht.

Mogelijkheden om schade aan natuurwaarden te voorkomen:

- § bestaande waardevolle landschapselementen bij herinrichting handhaven en veiligstellen in het nieuwe bestemmingsplan;
- § bestaande groeiplaatsen van beschermde soorten planten indien mogelijk handhaven;
- § het kappen van bomen, het verwijderen van vegetatie en het graven van waterpartijen buiten de periode van 15 maart tot 15 juli uitvoeren om het verstoren van broedende vogels te voorkomen;
- § bij het uitvoeren van werkzaamheden aan wateren rekening houden met kwetsbare perioden van amfibieën (winter en voorjaar);
- § bij het uitvoeren van werkzaamheden aan gebouwen rekening houden met kwetsbare periode vleermuizen.

5.2

JURIDISCHE GEVOLGEN

De Flora- en faunawet biedt mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de verbodsbepalingen, in de vorm van vrijstellingen en ontheffingen. De regelgeving ten aanzien van vrijstellingen en ontheffingen is beschreven in paragraaf 2.3 van dit rapport.

In tabel 5.1 is aangegeven welke van de hierboven geconstateerde knelpunten in aanmerking komen voor vrijstelling of ontheffing en welke voorwaarden daarvoor gelden. Hierbij is ervan uitgegaan dat de mitigerende maatregelen uit het ecologisch protocol (bijlage 3) gevolgd worden.

Tabel 5.1

Beschermde soorten, ingedeeld
naar beschermingsniveau

Beschermingsniveau Flora- en faunawet	Beïnvloede soorten
1. Algemene soorten waarvoor een vrijstelling geldt	Brede wespenorchis, Grasklokje, Grote kaardenbol, Egel, Haas, Konijn, Mol, (spits)muizen, Bruine kikker, Gewone pad, Groene kikker
2. Overige soorten waarvoor een vrijstelling geldt wanneer volgens een gedragscode gewerkt wordt	-
3. Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten en in AMvB aanvullend aangewezen soorten (streng beschermde soorten)	-

HOOFDSTUK 6 Inpassen natuurwaarden

6.1

FLORA

Vanwege een concentratie van groeiplaatsen van brede wespenorchis is de rand met boomaanplant langs de waterpartij ten zuidwesten van de bebouwde kom een waardevol element. Ditzelfde geldt voor de bosranden in de buurt van het volkstuintencomplex waar grasklokje in voorkomt. Deze groeiplaatsen zijn mogelijk wild. Langs het onverharde pad ten westen van het volkstuintencomplex komen waardevolle groeiplaatsen van grote kaardenbol en de bedreigde soort hartgespan voor. Indien dergelijke waardevolle groeiplaatsen in de planvorming niet in tact gelaten kunnen worden, kan overwogen worden om de betreffende planten uit te steken en te verplaatsen naar een duurzame standplaats in de omgeving. Hierbij is het zaak goed naar de standplaatsen van de soort te kijken, alvorens tot verplaatsing wordt overgegaan.

6.2

HOUTWALLEN

In de Structuurvisie is een kaart opgenomen waarop zeer waardevolle houtwallen aangegeven zijn. Deze dienen in de verdere planvorming zo veel mogelijk gespaard te worden. De houtwallen zijn als lijnvormig element van belang voor de oriëntatie van vleermuizen en voor insecten als vlinders en libellen. Bij het beheer dient rekening gehouden te worden met het feit dat met name op het zuiden geëxponeerde bosranden van groot belang kunnen zijn voor insecten, vooral als er een goed ontwikkelde mantelvegetatie aanwezig is. Voor eikenpage is de aanwezigheid van jonge eiken in bosranden van groot belang. Hierop dient middels beheer gericht gestuurd te worden.

De structuur van 'groene kamers' die door de houtwallen is ontstaan, is zowel landschapelijk als ecologisch waardevol. Dit blijkt onder andere uit het voorkomen van een paartje patrijs. Ook voor veel kleine zoogdieren is de afwisseling van open en besloten gebieden van belang.

6.3

BERMEN

De bermen in het gebied zijn potentieel geschikte leefgebieden voor wilde bijen en graslandvlinders. Met name de berm langs de Koekeltse boslaan is waardevol voor verschillende soorten insecten. Hier is het continueren van het ecologisch bermbeheer van groot belang. Hiervan profiteren ook andere dieren, zoals zweefvliegen en minder in het oog springende insecten.

Belangrijkste maatregelen zijn het extensieve maairegime, het afvoeren van maaisel (nadat het een paar dagen in de berm is blijven liggen, om de aanwezige insecten de kans te geven terug te kruipen naar de blijvende vegetatie en de zaden de kans te geven uit het maaisel te vallen) en het gefaseerd werken, om zo de overlevingskansen van de verschillende aanwezige dieren te vergroten en de variatie in vegetatiesamenstelling te vergroten.

6.4

WATERPARTIJEN

Langs nieuwe waterpartijen dienen met name de noordelijke oevers op een natuur-vriendelijke manier te worden aangelegd. Ook bestaande waterpartijen kunnen aangepakt worden. De oevers dienen een flauw oplopende helling te hebben en de waterdiepte moet variabel zijn. Dit betekent dat het talud niet 'strak', maar enigszins 'rommelig' wordt aangelegd.

Het is van belang dat de waterpartijen niet overschaduwd worden door te veel begroeiing, maar dat er wel binnen 100 meter struweel aanwezig is. Dit kan gebruikt worden als overwinteringsbiotoop door padden en kikkers.

Geïsoleerde poelen of waterpartijen zonder veel vissen zijn van belang voor de ontwikkeling van een gezonde amfibieënpopulatie en voor het gebruik van de waterpartijen door libellen.

6.5

RECREATIEDRUK

Middels het plannen van parkeerplaatsen, banken en wandel- en fietspaden is een zonering van de recreatiedruk in het gebied te realiseren.

HOOFDSTUK 7

Conclusies en aanbevelingen

7.1

CONCLUSIES

- § Binnen het plangebied liggen geen gebieden die een wettelijke of planologische bescherming genieten.
- § Beschermde soorten waar bij de herinrichting van Peppelensteeg I verbodsbepalingen (dreigen te) worden overtreden zijn: Brede wespenorchis, Grasklokje, Grote kaardenbol, Egel, Haas, Konijn, Mol, (spits)muizen, Bruine kikker, Gewone pad en Groene kikker.
- § Verboden handelingen ten aanzien van vogels kunnen volledig voorkomen worden door het kappen van bomen, het verwijderen van vegetatie en het graven van waterpartijen buiten het broedseizoen uit te voeren.
- § Voor het overtreden van artikelen van de Flora- en faunawet gelden vrijstellingen voor Brede wespenorchis, Grasklokje, Grote kaardenbol, Egel, Haas, Konijn, Mol, (spits)muizen, Bruine kikker, Gewone pad en Groene kikker.

7.2

AANBEVELINGEN

- § Door uitvoering van het Ecologisch protocol kunnen overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen worden en kan invulling worden gegeven aan de zorgplicht.
- § Bestaande waardevolle landschapselementen ('groene kamerstructuur') bij herinrichting handhaven en veiligstellen in het nieuwe bestemmingsplan, om zo het leefgebied van met name vleermuizen, broedvogels, insecten en kleine zoogdieren zo veel mogelijk in stand te houden.
- § Delen van de oevers van de waterpartij in het noorden van het plangebied dienen op een natuurvriendelijke manier te worden ingericht. Zo kan meer geschikt voortplantings-biotop voor amfibieën (met name voor groene kikkers) ontstaan. Door zonering in recreatiedruk kunnen rustige delen ontstaan waar hogere natuurwaarden worden gerealiseerd.
- § Bij planvorming en realisatie worden bij voorkeur niet alleen de standplaatsen van de beschermde soorten gespaard, maar ook de Rode lijstsoorten beemdtkroon, hartgespan en nachtsilene.
- § Het bermbeheer langs de Koekeltse Boslaan dient voortgezet te worden, aangezien dit zeer positieve effecten heeft op de ongewervelden in het gebied.

HOOFDSTUK

8

Geraadpleegde
bronnen

Bal, D., H.M. Beije, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhoff 2001. Handboek Natuurdoeltypen. Expertise Centrum-LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.

Beringen, R., Inrichtingsvisie Peppelensteeg; toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens. Rapport 2003.213. 2003, Stichting FLORON, Leiden

Ecologisch adviesbureau STL, Wettelijk beschermde planten en dieren in Veldhuizen langs de N224, Nijmegen, oktober 2002

Ecologisch adviesbureau STL, Wettelijk beschermde soorten planten en dieren in Kernhem vlek B; Nijmegen december 2002

Eekelder, P., Peppelensteeg. Levering vogel gegevens. SOVON rapport 2003.GA 2003-224. 2003. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen

Gemeente Ede, Groeninventarisatie Peppelensteeg totaal, Ede, juni 2002

Gemeente Ede, Peppelensteeg Noord, ruimtelijke visie, september 2002

Groenendaal, E.A., Vleermuizen in het gebied Peppelensteeg-Noord te Ede, VZZ rapport 2005.xx. VZZ, Arnhem, 2005

Huitema, H., Inventarisatie vleermuizen op het landgoed Kernhem, juni 1997

Kees van Lohuizenpark op de RWZI Ede in 2001, Een inventarisatie van Natuurwaarden, KNNV afd. Wageningen en omgeving in samenwerking met Waterschap Vallei en Eem, Leusden, maart 2002

Koster, A. Wilde bijen in relatie tot het groenbeheer in de stad Ede, Alterra, rapportnummer 019, 2000

Mensing, V. Dagvlinders en libellen in plangebied Peppelensteeg. Rapport VS2005.032. De Vlinderstichting, Wageningen, 2005.

Natuurloket: <http://www.natuurloket.nl/>

Ravon: <http://www.ravon.nl/>

Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Peppelensteeg, korte toelichting
zoogdier gegevens, 2003

BIJLAGE 1

Relevante wetteksten

Flora- en faunawet

Algemene verbodsbepalingen Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 12)

8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstellingen en ontheffingen, Flora- en faunawet artikel 75

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, vrijstelling worden verleend van de bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18 bepaalde verboden.

2. Indien een vrijstelling als bedoeld in het eerste lid strekt tot uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties, kan de vrijstelling bij ministeriële regeling worden verleend.

3. Onze Minister kan, voor zover niet overeenkomstig artikel 68 van deze wet door gedeputeerde staten ontheffing is of kan worden verleend, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18, 50, 51, 52, 53, 58, 59, tweede lid, 64, tweede lid, en 72, vijfde lid.

4. Vrijstellingen en ontheffingen worden, tenzij uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties noodzaakt tot het verlenen van vrijstelling of ontheffing om andere redenen, slechts verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

5. Onverminderd het vierde lid, worden voor soorten genoemd in bijlage IV van de richtlijn nr. 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206), voor soorten vogels als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, en voor algemene maatregel van bestuur aangewezen beschermde inheemse dier- of plantensoorten vrijstelling of ontheffing slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat:

- a. ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
- b. teneinde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen aantal van bij die maatregel aan te wijzen soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben of
- c. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.

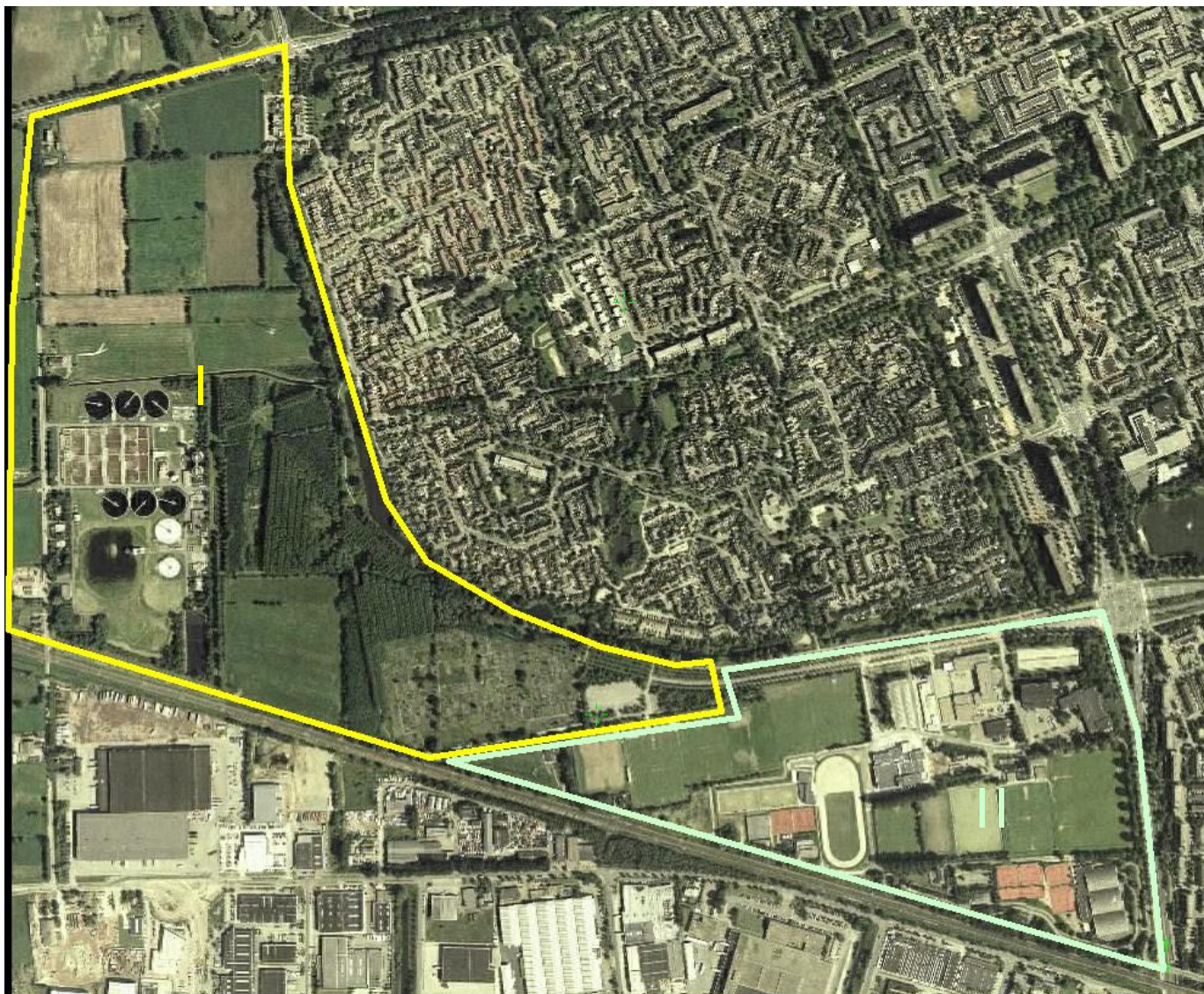
6. Vrijstellingen kunnen in ieder geval verschillend worden vastgesteld naar gelang de soorten of categorieën van soorten en handelingen welke de vrijstelling betreffen. Voorts kan onderscheid worden gemaakt naar wilde of gekweekte planten of producten van die planten, en naar wilde of gefokte dieren dan wel eieren, nesten of producten van die dieren.

Aanduiding belangen voor verlenen van ontheffing, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, artikel 2, lid 2

Als andere belangen als bedoeld in artikel 75, vierde lid, onderdeel c, van de wet zijn aangewezen:

- a. de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. de veiligstelling van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort tegen het verkeer;
- c. de opvang en verzorging van zieke of gewonde dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- d. het onderhoud van wateren, waterkanten, oevers en graslanden;
- e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, met dien verstande dat vanwege dit belang geen ontheffing of vrijstelling kan worden verleend ten aanzien van vogels behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- f. de bescherming van weidevogels en hun eieren tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

BIJLAGE 2 Kaartmateriaal



BIJLAGE 3

Ecologisch protocol

In onderstaand protocol is een aantal maatregelen en uitvoeringsvoorschriften opgenomen waarmee de negatieve gevolgen voor (beschermde) soorten wilde planten en dieren zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. In het protocol is onderscheid gemaakt tussen:

- § juridisch afdwingbare maatregelen en voorschriften, om overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te voorkomen of te beperken. Deze maatregelen zijn als zodanig verplicht;
- § overige maatregelen en voorschriften waarmee nadelige gevolgen voor (al dan niet beschermde) flora en fauna in het gebied kunnen worden voorkomen, beperkt of gecompenseerd (invulling zorgplicht). Deze maatregelen hebben een facultatief karakter.

Verplichte maatregelen

- § Het kappen van bomen, het verwijderen van vegetatie en het graven van waterpartijen vindt plaats buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli). Voorkeurstijd voor het verwijderen van de begroeiing is voor vogels en kleine zoogdieren oktober tot maart.
- § Instandhouding groeiplaatsen aangetroffen beschermde plantensoorten.
- § Bij het verwijderen van bomen met mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen uiterste zorgvuldigheid in acht nemen. Een zorgvuldige werkwijze bestaat in ieder geval uit het goed onderzoeken van eventueel aanwezige dieren voorafgaand aan de sloop, sloopwerkzaamheden uitvoeren buiten de winterslaap- en kraamperiode en eventueel dichtstoppen van vliegopeningen op momenten dat geen dieren aanwezig zijn.
- § Uitvoering van werkzaamheden aan wateren in september-oktober. In deze periode zijn geen larven meer in het water en zijn de dieren nog niet in hun overwinteringsfase.

Facultatieve maatregelen

- § Instandhouding groeiplaatsen aangetroffen zeldzame en bedreigde plantensoorten.
- § Bestaande waardevolle landschapselementen ('groene kamerstructuur') bij herinrichting handhaven en veiligstellen in het nieuwe bestemmingsplan, om zo het leefgebied van met name vleermuizen, broedvogels en kleine zoogdieren zo veel mogelijk in stand te houden.
- § De vegetatie dient gefaseerd te worden verwijderd, om te voorkomen dat kleine zoogdieren gedood worden door de werkzaamheden.
- § Verstoring van vliegroutes en jachtgebieden van vleermuizen tijdens werkzaamheden voorkomen. Dit kan door (gedurende de periode april – september) zo min mogelijk verlichting te gebruiken en waar noodzakelijk speciale lampen te gebruiken die uitstraling van licht naar de omgeving beperken.
- § Extensief maaibeheer na herinrichting doorzetten voor een gevarieerde insectenfauna.
- § Delen van de oevers van de waterpartij in het noorden van het plangebied dienen op een natuurvriendelijke manier te worden ingericht. Zo kan meer geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën (met name voor groene kikkers) ontstaan.
- § Door zonering in recreatiedruk kunnen rustige delen ontstaan waar hogere natuurwaarden worden gerealiseerd.